

ŞATO DERGİ

Yaratıcı Yazı Etkinliği
Küçürek Öyküleri

Mini Sayı
Temmuz 2025

MUTFAK

Genel Yayın Yönetmeni

Defne Karadağ

Yayın Kurulu

Defne Karadağ
Faruk Başol
Yeşim Ünal

Editör/ Dergi Tasarım

Defne Karadağ

Katkıda Bulunan

Tuba Tunçay

İLETİŞİM

satodergi.com
satodergi@gmail.com
instagram.com/satodergi
x.com/satodergi

POSTA KUTUSU

*Kazım Nurik/ Vadideki Malikâne
Nezih Tekin/ Örümcek Zambağı
Anı Sağkan/ Kıyamet İşçileri
Kardelen İslamoğlu/ Kolye
Mina Berra/ Buzdan Yüzük
Seyit Berker Aydoğan/ Son Nefesin
Düğün Davetiyesi
Onur Saflı/ İyi Saatte Olsunlar
Arda Demirkale/ Fıstıki Kanaviçe*

VADİDEKİ MALİKÂNE

1800'lü yıllarda Agop tarafından yaptırılan, vadideki sık ormanların gölgesinde yükselen malikâne, kızı Arşaguhi'nin intiharı ve sonrasında yaşanan tuhaf olaylar nedeniyle "lanetli malikâne" olarak anılıyordu. Fakat Suphi Bey, köylüler arasında dolaşan söylentilere kulak asmamış, küçük bir servet harcayarak yalnızca fotoğraflardan gördüğü malikâneyi satın almıştı. İçindeki heyecanı, hayat vereceği otelin hayaliyle besleyerek yola çıktı.

Yol kıvrılıp uzadıkça ıssızlığın ürpertisi içini kaplıyor, söylentilerden ziyade onu daha çok yalnızlık korkutuyordu. Malikâneye vardığında yağmur şiddetini artırmış ve sis, doğanın bir hayaleti gibi yeryüzüne çökmüştü. İki insan boyundaki metal çerçeveli tahta kapıyı açtığına geniş hol, tonoz tavan ve örümcek ağlarıyla örülmüş bir bilinmezlik karşıladı Suphi Bey'i. Keşfe başlamak için üst katı seçti. Uzun koridorda, dışarı çıkmayı bekleyen sıraları hapsetmiş kapalı odalar vardı, biri hariç: Ardına kadar açık kapısıyla Suphi Bey'i içine çeken oda. Eski parfüm şişeleri, makyaj malzemeleri ve ipek cibinlik, ona genç bir kadının yatak odasında olduğunu hissettiriyordu. Masanın üstündeki zarflardan birini aldığı anda uzun koridorun sonsuz karanlığında yankılanan ayak seslerini duydu.

Sesler gitgide yaklaşıyor, köylülerin anlattığı cinli perili hikâyeler, Suphi Bey'in zihnine hücum ediyordu. Malikânenin tek hâkimi yeniden sessizlik olmuşken kapıda yaşlı bir kadın belirdi:

“Neredesin damat? Kaçtın zannettik!” dedi, parmaklarını şıklattı ve kıyafetinden evin uşağı olduğu anlaşılan bir adam odaya girdi. Suphi Bey'i soydu, giydirdi, kolundan tutup merdivenin başına getirdi. Malikâne hayat bulmuş ve ilk günkü hâline dönmüştü. Geniş holün tam ortasında, gelinlik giymiş bir kadın elini uzatmış bekliyordu. Suphi Bey büyülenmiş gibiydi. Kadının yanına gitti, gelinin elini tuttuğunda papazın önüne gelmişlerdi. Papaz, evliliklerini kutsadı. Suphi Bey gelinin duvağını açtı, gözlerini kapadı ve dudaklarını dudaklarına yasladı.

Dilinde hissettiği kıpırtıyla irkildi. Önce ağızından dökülen kurtçuklara, sonra al yanaklı, ahu gözlü geline baktı. Hayır. Gördüğü şey bu değildi. Karşısında, etinden derisinden sıyrılmış bir iskelet duruyordu. Odadan aldığı zarfı hatırladı, bu bir düğün davetiyesiydi, Arşaguhi'nin düğün davetiyesi... Üstelik davetiyedeki tarihle bugünün tarihi aynıydı.

Arşaguhi, Suphi Bey'in kulağına eğilerek fısıldadı:
“Sonsuza dek.”

ÖRÜMCEK ZAMBAĞI

Tıkırtılar ile kâğıtlarının başından irkilerek uyandı. Lanet yaratıklar yine gelmişti. Panikle sandalyesinden fırladı. *Uğursuz haşereler beni engellemeye çalışıyor*, diye düşündü. Gaz lambasındaki titreşen alevlerin gölgesi, boyası dökülmekte olan duvarlarda dehşet verici şeytani figürler yaratıyordu. Adam büyülenmiş hâlde bir süre onları izledi. *Beni buldular*, diye düşündü. *Beni buldular ve işi bitirmemi engelleyecekler*. Gölgelerin yalnızca gaz lambasından kaynaklandığını fark ettiğinde rahatladı.

“Olmuyor işte, olmuyor!” diye hayıflandı. “Benim biriciğimi tasvir eden bir şiir yazamıyorum.”. Karalanmış kâğıdın üzerine düşen gözyaşları yazıyı okunmaz hâle getirmeye başladı. Bir yaratığın parmaklarına, kollarına benzeyen çizgiler oluşmaya başladı kâğıtta. Ne yaptığının farkına varınca panikle kâğıdı üflemeğe başladı ama boşunaydı. Onu tatmin edecek kadar iyi şeyler yazmamıştı, birkaç parça kâğıt zıyan olmuştu sadece. Sakince masayı toplamaya başladı. Yenilgiyi kabul etmişti. Kafasını masaya koyar koymaz uykuya daldı.

Öyle rahatlatıcı bir uyku değildi bu. Onun her şeyi ile son gününü hatırladı. En mutlu günü: her şeyin son bulduğu o en kasvetli günü.

Yüzlerini ışıl ışıl yapan o gün, göz açıp kapayıncaya kadar sona ermişti. Hayatının aşkının düğün günlerindeki ölümünü hatırlamak istemedi. Sadece ikisinin birlikte olduğu ânı hayal etmeye çalıştı. Etraflarındaki her şey, bir hayalden ibaretti, tek gerçek o ikisiydi. Ama bir şeyler yine de yanlış gibiydi. Ceketine iliştirilmiş çiçek dikkatini çekti. Ne olduğunu anladığında dehşete düştü. Örümcek zambağı... Acı verici olaylar gerçekleşmeden önce ölümle işaretlenmişlerdi çoktan. Tutup atmak istedi o habis çiçeği ama yumuşak bir el onu durdurdu. Kimin olduğunu anladığında sakinleşti, gülümsedi. Yüzüne baktığında ise dehşete düştü. Çürümüş bedenindeki ölüm izleri çoktan ele geçirmişti sevgili Aldona'sının yüzünü.

Haykırarak rüyasından uyandı. Nefes almakta güçlük çekiyordu. Her yer alevler içindeydi, tıpkı o günkü gibi. *Buraya kadar*, diye düşündü. Aldona'sına kavuşacaktı. Son kez alevlere baktı, orada yılların dokunamadığı o güzel yüz ona bakıyordu. Saçlarına örümcek zambakları iliştirilmişti. Kolları davetkârca ona uzanmıştı. Son kez gülümsedi ve Aldona'yı kucakladı.

KIYAMET İŞÇİLERİ

Kıyamette değere bineceğimizi düşünmemiştim. Tıkıldığımız cehennem deliklerinden çıkarılıp Dünya'ya geri gönderildik. İnsanların cezasına hizmet ediyoruz.

Yeryüzü aynı. Ardına saklandığı süslü püslü araçlar değışse de insanın hamlığı baki kalmış. Hükmetmeyi seven, kendini beğenmiş bir adamı gözüme kestirip evlendim. Beni sindirmek için harcadığı enerjiden besleniyorum. Biz, sınama görevlisiyiz. İnsanın içindeki zehri görüp ona tutunuruz. Aydınlıkla kalan bizimle karşılaşmaz. Çengelimizden kurtulan ruhunu kaptırmaz.

Kocamın ikna oyununu izlemek bana keyif veriyor. Benim için en iyisini düşünüyormuş. Hep yanlış anlıyormuşum. Efendimizin yeteneğine sahip. İblisler tarafından eğitilmemiş olsam belki kanabilirdim. O da ne? Saklı eşyaman kilidini kırmış. “Bunları açıkla!” diye böğürüyor. Yumuşacık konuşuyorum: “Çeyiz sandığımda yararlı otlar saklıyorum. Hani geçen miden kötüydü çay demledim ya.”. Cadı sanılıp yakılan şifacıları kullanmak hep hoşuma gitmiştir. Kocam bana inanmıyor. Annesine sormuş. Yaş almış Anadolu kadını, büyü malzemesini hemen tanır. Açığa çıktım. Yapacak bir şey yok.

Karanlık insanların kanı lezzetsiz olsa da mecburen saldırıyorum. Kocamın boğazına dişlerimi geçirip irice bir parça koparıyorum. Uysal karısından beklemiyordu. Çılglık çılgılığa kafamı yumrukluyor. Saçımдан tutup beni duvara fırlatıyor. Sonsuzlukta zebani işkencesi görmüş bedenim dünyasal acıyı hissetmez. Kocamın yaşadığı dehşetin hazzıyla doluyorum. Boynundan kan fışkırırken korku dolu gözleri, yüzüme yayılan iri sırtışta takılı kalıyor. Pek sevdiğim çatallı sesimi artık kullanabilirim. “Sahibim olduğunu düşünüyor musun hâlâ?” diye tıslıyorum. Deli neşesiyle parlayan gözlerime bakmaya korkuyor. Kendine oyuncak arayan insan, kukla olduğunu bilmez. “Madem sandık açıldı. Bakalım bahtına ne düşecek?” diyorum.

Bu kuzucukla eğlenip (benim ödülüm de bu) ruhunu cehenneme teslim edeceğim. Ardından sınyacak yeni bir pislik bulacağım. Kıyamet, cadıların şenliğidir.

KOLYE

Şatoda yükselen çan sesleriyle büyük güne uyandım. Odamdaki mumu yakıp dolabımda yıllardır giyilmeyi bekleyen gelinliğimi çıkarttım. Aynanın karşısına geçip aralarında gümüş teller de olan siyah saçlarımı taradım. Beklemekten solmuş çiçeklerimi siyah bir kurdeleyle bağladım.

İkinci çan sesiyle beraber artık hazırdım. Şatodan çıktım, yavaş adımlarla mutlu bir karanlığa doğru yürüdüm. Gök, gri tonda beni karşıladı. Servi ağaçlarının arasından yürümeye, ellerimi soğuk mezar taşlarına dokundurmaya başladım. Kimilerinin yanından geçerken solmuş çiçek buketimden bir hediye bıraktım.

Sonunda evleniyordum. Buzdan tenine geçirdiği siyah elbisesi ve elinde tuttuğu taze kırmızı güller ile karşıladı beni. Elinde, deri iplerle örölmüş, ortasında kocaman siyah hematit taşı olan kolyeyi donuk bir gülümsemeye bana uzattı. Arkama geçti buz gibi elleriyle saçlarımı sol omzuma doğru attı ve küçük bir sarılmayla kolyeyi boynuma geçirdi. Ucundaki siyah dantelli iplerle kolyeyi boynuma bağladı. Morarmış ve kurumuş dudaklarıyla ensemble boynum arasına bir öpücük kondurdu.

Ellerini kollarımın yanından süzerek sıkıca bileklerimden tuttu.

Bu zamana kadar buz kesmiş ama yumuşak olan teni, birden sertleşmeye, kabuklaşarak ellerimi acıtmaya başladı. Boynumdaki kolye, siyah bir urgana dönüşmüş ve dantelli ucu az önce yanından geçtiğim servi ağaçlarının en kuvvetli dalına bağlanmıştı. Beni yukarıya, gri gökyüzüne çeken bir güç vardı. Bu güçte; aşkı, mutluluğu ve korkuyu hissediyordum. Yıllar süren ızdırap dolu bekleyiş bitmişti. Sevdiğim, beni en güzel hediyesiyle sonsuz karanlığına çağırıyordu. Boynumdaki bu mükemmel kolye artık nefes almama izin vermiyordu. Mezarlıktaki kuzgunların seslerini duyuyor, tenimde soğuk rüzgârı hissediyordum.

İşte benim sonsuz aşkım. Yıllardır beklediğim düğünüm bir mezarlıkta gerçekleşiyordu. Konuklar gökyüzünün derin karanlığında beni beklerken elimde kalan son taze güller de soluyordu. Kuzgunlar susuyor, tenim tamamen soğuyor ve ölümün bizi birleştirdiği sonsuz yuvaya gidiyordum.

BUZDAN YÜZÜK

Organlarında buz sarkıtları birikmişti. Odası aksine çok sıcaktı. Kocası yatakta yanında yatıyordu. Adamın vücudundan yayılan sıcaklık kadını çıldırtacaktı. Cehennem sığağından farksızdı onun için.

Sessizce kalktı, odanın ortasına dikildi. Kocası o an uyanıp manzarayı görseydi korkabilirdi. Kadının kemikli silüeti karanlık odanın içinde parlıyordu. Ama adam asla uyanmazdı. Gözleri açık olduğunda, onunla konuştuğunda bile uyurdu. Kadın da konuşmak istemiyordu zaten. Zoraki diyaloglar, rahatsız edici sessizlikler sohbetlerinin ana konusuydu.

Adamı artık sevmiyordu ve bundan suçluluk duymuyordu.

Kadın her geçen gün daha da sessizleşmişti. Eskiden capcanlı olan çiçekler solmuş, yerlerini kurumuş ölü saplara bırakmışlardı. Kadın, bedenini sürükleyerek odadan çıkardı. Ev kapkaranlık olduğundan boşlukta süzülüyor gibiydi.

Adam terler içinde uyandı. Kâbus mu görmüştü? Hatırlamıyordu. Bağırması mıydı? *Umarım bağırمامışım*dır, diye düşündü. Kadın yüksek sestten nefret ederdi çünkü.

Yatakta yanını yokladı, parmakları soğuk ete dokunmayı beklerken sadece dağılmış çarşafı değebildi. Endişelendi ve kalkıp karısını aramaya karar verdi. Hızlı adımlarla koridoru geçti, merdivenlere ulaştı. İniyordu ama indikçe uçsuz bucaksız bir karanlık onu içine çekiyor gibiydi. Basamakların sonuna vardığında hiçliğin yavaş yavaş ayaklarını yerden kestiğini hissetti. Bir süre boşlukta süzölmeye devam etti, en sonunda karanlığın ucunda bir ışık gördü. Beyaz, uçşan bir gecelik... Hızla çırpınarak onun yanına yüzdü. Kadın, o yaklaştıkça daha da soldu. Teni damarlarında hiç kan akımıymuşşasına bembeyazdı. Adam büyük bir çabayla uzanarak kadının elini yakaladı ve soğukluyla ürperdi. Onu her an elinden kayıp gidecek korkusuyla kendine çekti ama bedenleri değer değermez kadın sanki dumanmışşasına dağıldı ve adamın içinden geçti. Adam onu çağırmaya çalıştı ama kelimeler ağızından çıktığı anda karanlık, onları yutup yok etti. Adam kadına tutunmak için elini bir kez daha uzattı ama soğuk karanlık kadını çoktan kendine katmıştı.

SON NEFESİN DÜĞÜN DAVETİYESİ

Baron Alistair Von Erebus, elindeki sarımsı fildişi davetiyeyi titreyen parmaklarıyla okşarken şapelin vitraylarından sızan alacakaranlık, gelinin duvağının üzerinde örümcek ağı gibi geziniyordu. Ölümle Evlilik tablosu, atalarının şöminesinin üzerinde asılıydı: Cieczkiewicz'in fırçasından fıskıran o ürpertici hakikat: *Yaşayan damat, Kemikten gelin... Bundan kaçış yok! Tıpkı fabrikalarımnda soluklarını veren Baron'un Kanaryaları gibi*, diye düşündü Alistair.

Gelin Lucia, kırık dökük merdivenlerden inerken ipekli elbisesinin hışirtısı yerine kemiklerin tıkırtısı yankılanıyordu salonun taş kemerlerinde. Misafirler... Hepsi toprağa gömülüşlerinden beri ilk kez bu kadar "diri" görünüyorlardı. Çürümüş parmaklarıyla tuttıkları mazı dallarını sallıyor, ağızlarından dökülen kurtlar, kilisenin mermer zemininde dans ediyordu. Lucia'nın göz çukurları, Alistair'in yüreğine saplanan bir buz bıçağı gibiydi. "Ömrüne gün katamayız," diye fısıldadı gelin, Cicely Saunders'ın o meşhur sözünü, kemikten çenesi tıkırdarken, "Ama son gününe... Ebediyet katacağım."

Damat, Lucia'ya yüzüğü takarken, gelinin serçe parmağı yere düştü. Misafirlerden biri, belki de 1876'da krom tozundan ciğerleri eriyen amcası, kahkahasını bastı.

Alistair, parmağı alnına değdirirken Lucia'nın duvağından sızan bir örümcek, onun ensesine doğru ilerledi. "Ruhunu... kabul ediyor musun?" diye gıcırdattı Lucia. Alistair'in yanıtı boğazında düğümlendi. Şatonun penceresinden içeri süzülen ay ışığı, gelinin iskelet yüzünde bir insan derisi beliriyormuş gibi oynuyordu. Geçici, aldatıcı, Brontevari bir illüzyon...

Duvardaki tablo aniden kanamaya başladı. Boyadan sızan koyu kırmızı damlalar, Baron'un ayakkabılarını ıslatırken, Lucia'nın elinde beliren bıçak parladı. "Artık benimsin," diye hışırdattı. Bıçak kaburgalarının arasına saplandığında Alistair, acıdan çok, ciğerlerine dolan toprak kokusunu hissetti. Misafirler ayakta alkışlıyor, çeneleri düşüyor, sinekler, taç yapraklar yerine gözlerine konuyordu. Lucia, onu kucakladı. Bir sevgi gösterisi değil, bir mezar kazıcının kollarıydı bunlar.

Alistair, son nefesini verirken duvardaki tablodaki damadın yüzünün kendisinininkiyle aynı olduğunu gördü. Gülümsedi... *Ölüm bile*, diye düşündü, *Uğultulu Tepeler*'deki Cathy gibi yalnız bırakmayacaktı onu... Tavandaki dev örümcek, ağını örerken Lucia'nın fısıltısı kulaklarında çınlıyordu: "Şimdi... Sonsuzlukta dans edeceğiz."

İYİ SAATTE OLSUNLAR

Muhtarın karısı öleli henüz bir gün geçmemişken yeni evdeş almak için kırk saymak istemedi. On dokuz yaşında, körpecik bir fidandı şimdi evleneceği kız.

Köylünün canı buna epey sıkılmıştı. Kahvede, *emmi* diye bilinen ihtiyar, acı kahvesini içerken bu meseleyi ehemmiyetle ahaliye anlatıyordu.

“Başımıza taş yağacak... Kırk yıllık avradın kırkı çıkmadan bir sabiyi almak nedir? Deyin ağalar! Böyle iş olur mu? Kıyamet alameti...”

Köylü, emmiye arka çıkıyordu. Dört bir ağızdan homurtular yükseldi, tesbihler öfkeyle şakır şakır çekilirken cigaralar yakılıyor, küllükler eğri büğrü sarı filtrelerle doluyordu.

Emmi, tesbihi yumruğunda sıkarak salladı.

“Lafıma mim koyun ağalar! Merhumenin kırkı çıkmadan bizim muhtarın canı çıkacak. Demedi demeyin,” Cigaradan bir duman aldı. “Allah uzak eylesin...” diye ekledi emmi fısıldarcasına.

“Benim karının dediğine göre merhumenin *gaybilerle* ilişiği var imiş. Eğer bu sahihse, muhtarın işi yamandır. Sabah ezanı varmadan *gelip* alırlar namusuma!”

Çayları tazeleyen kahveci yamağı yanaşırken “*Kim* kimi alır emmi?” dedi herkesin merakını paylaşarak.

“Kim olacak...” dedi emmi salavat getirerek. “*İyi saatte olsunlar!* Bunlara bulaşmamak lazım gelir ağalar!” dedi ve kahveyi diktiği gibi eyvallah diyerek gitti.

* * *

Muhtar, duvarları baba yadigârı halılarla bezeli odanın sedirine yayılmış, keyifle nargile içiyordu. Yarın öğlen namazında merhume defnedilince dönüşte hemen imam nikahıyla körpe evdeşi alacaktı. Buruk ama çocukça bahtiyardı.

Gecenin o vaktinde kapı çalınınca korkudan nargileyi tekmeleyip devirdi. Kapıya varınca karşısında yeni karısını buldu. Üzerinde gelinlik vardı. Gözleri müphem gizlerle açılmış muhtara bakıyordu.

Gecenin sessizliği altında muhtar, hiçbir şey demeden kızı içeri aldı.

* * *

İmam, sabah namazında muhtarı göremeyince ona uğradı. Ama karşılaştığı manzara akla havsalaya sığmaz kertede çetin olduğundan kısa sürede köyün her karışında duyulmuştu bile.

Kahveci yamağı, dükkâna ilk gelenin yanına oturup duyduklarını anlatıyordu.

“Bizim emmi haklı çıktı. Muhtarın canı çıkmış! Gecenin o saati, tövbe tövbe... Ölü Hanım dayanmış gelinlikle. Şafakta hoca yan yana bulmuş muhtarla eski karısını. Diyorlar ki... Muhtarın kırk yıllık evdeşinden gayrısına bakan gözleri ortalarda yokmuş, bulunamamış!”

FISTIKİ KANAĞIÇE

Dedem beyefendi, çok şahsına münhasır biriydi. Paşa babasına “Ben senin gibi ölümle hemhâl olmam.” diye isyan ettiği vakit babasının gülerek “O hor gördüğün ölümü senin koynuna sokarım eşşoğlueşşek!” dediği rivayet olunur.

Yedi yaşında bir bayram sabahı ona el öpmeye giderken yine komşunun genç kızı Gülizar bizi görüp fıstık yeşili bir entariyle çıkıvermiş ve önde koşturan bana yaklaşıp bayramlıklarımın pek yakışıklı olduğumu söylemişti. Çok güzel ve zarif bir hanımefendiydi, bense ufak hâlimle bana karşı ilgisinden hep utanır, teşekkürü bile zor ederdim.

Konağında bizimkiler dedemle laflarken ansızın konuştum: “Ninemin elini öpmeye yukarı çıkabilir miyim?”

Ne zaman gelsek ninem üst kattaki dikiş odasında olurdu, aşağıda bir kere görmemişimdir. Salonda kısa süreliğine soğuk bir hava esti ama biraz sessizlikten sonra annem sözü aldı: “Öpsün tabii, ninesi sonuçta.”

Hızlıca odasına çıktım. Kapı hafif aralıktı, tıklatıp hemen ittirdim. Pencerenin kenarında oturan ninemin elinde bir kanaviçe vardı.

Başında yine aşağı sarkan eşarbı sarılıydı, yüzünü doğru dürüst hiç göremezdik. Beni fark etti, yüzünü kaldırmadan konuştu: “Hoş geldin evladım. Yaklaş.”

Sesi her zamanki gibi kısık ve hırıltılıydı. Gelirken etrafta işlediği diğer kumaşlara baktım. Üzerlerinde ne bir çiçek ne kuş vardı. Motiflere anlam veremiyordum. Hangi işlemeye baksam sanki bir şeylerin içi dışına çıkıyormuş gibi görünüyordu. Ninemin yanına vardım, soğuk ve zayıf olan elini öptüm.

“Komşunun Gülizar yine gelip sevdi seni değil mi?”

“Evet nine.”

Sonra bana bir soru daha sordu. Soruyu hatırlamıyorum ama ben çok emin biçimde cevapladım:

“Dolmuştur nine.”

“Pekâlâ yavrurum.”

Yanaşıp kanaviçesine baktım. Yeşil bir figür ortasından kırılmış gibi duruyordu, kırığından kırmızı ve türlü renkler fişkırıyordu.

“Bu işlediğin nedir nine?”

Kafasını kaldırıp bembeyaz yüzünü hafifçe bana gösterdi:

“Kader kısmet be evladım.”

Daha fazla kalmadan indim ve dedemlerden çıktık. Üst kattaki balkonundan yine bize bakarken korkuluğun kırılmasıyla düşen ve beline rastlayan mermerle oracıkta can veren Gülizar’ı dehşet ve hayretle izledim.

